

-בלמ"ס-

פקודות המשטרה		
מספר: 14.01.34	תת-פרק: חקירת עבירות	פרק: חקירות

פקודות משטרת ישראל של המפקח הכללי
תאריך פרסום: 27/04/2023
תאריך תחילה: 27/04/2023
תאריך ביטול:
נוסח: 7

שם פקודת המשטרה: עיכוב, מעצר ושחרור
--

תוכן העניינים

1. הגדרות
2. עקרונות בעיכוב או במעצר
3. עיכוב
4. מעצר ללא צו
5. חובות הקצין הממונה
6. הטלת ערובה ושחרור בערובה
7. הבאת חשוד בפני שופט, להארכת מעצר או לשחרור בערובה
8. אוכלוסיות מיוחדות
9. עיכוב, מעצר ושחרור של קטין
10. ביטול פקודת המטא"ר

14.01.34 – עיכוב, מעצר ושחרור

1. הגדרות

בפקודת המטא"ר הזאת –

א. **"בן משפחה"** – כהגדרתו בחוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א–1991, והוא כל אחד מאלה –

- 1) בן זוג, לרבות ידוע בציבור, הורה או בן זוג של הורה, סב או סבתא, צאצא או צאצא של בן זוג, אח או אחות, גיס או גיסה, דוד או דודה, אחיין או אחיינית;
- 2) קטין או חסר ישע המתגורר עם מי שאחראי עליו, כאמור;
- 3) מי שאחראי לצורכי מחייתו, בריאותו, חינוכו או שלומו של קטין או חסר ישע, המתגורר עמו.

ב. **"הממונה המקצועי"** – כל בעל תפקיד מהמפורטים להלן, ביחס לתחומי החקירה שבאחריותו –

- 1) **יחידת להב 433** – ראשי מפלגים;
- 2) **במחוזות ובמג"ב** – ראשי המפלגים, מפקדי יחידות החקירות או סגניהם או קצין אח"ם מחוזי או קצין הנוער המחוזי או קצין נפגעי עבירה מחוזי, או קצין וראש מחלק תאונות דרכים מחוזי, או קצין הבוחנים המחוזי;
- 3) **במרחב** – קצין אח"ם או ראש לשכת חקירות או קצין הנוער המרחבי, או קצין וראש מחלק תאונות דרכים מרחבי;
- 4) **בתחנה** – קצין אח"ם או מפקד יחידת חקירות (רמ"ח); בתחנות גדולות – גם קצינים שמונו כאחראים לתחומי חקירה ייחודיים, כגון קצין הנוער, קצין אלמ"ב/ראש מחלק משפחה ורמ"ח פשעים.

ג. **"הפקודה"** – פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט–1969;

ד. **"הקצין האחראי לחקירה"** – כל קצין שמונה לנהל חקירה;

ה. **"הקצין הממונה"** – הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהיעדרו – מפקד התחנה, ובהיעדרם – הקצין הממונה על התחנה באותה עת;

ו. **"הקצין הממונה על החקירות בתחנה"** – כל קצין הממלא תפקיד מן המפורטים להלן, ביחס לתחומי החקירות שהוא אחראי להם, לרבות קצין שמונה לשמש ממלא מקומו בהיעדרו –

- 1) **בתחנה** – קצין אח"ם או מפקד יחידת חקירות (רמ"ח) ובתחנות גדולות גם קצינים שמונו כאחראים לתחומי חקירה ייחודיים, כגון קצין הנוער, קצין אלמ"ב/מחלקי משפחה ורמ"ח פשעים;
- 2) **במרחב** – קצין אח"ם מרחבי, מפקד ימ"ר, ר' מחלק תשאול, ראש לשכת חקירות, קצין את"ן מרחבי, ראש צח"ם מרחבי וקצינים שמונו כאחראים לתחומי חקירה ייחודיים,

כגון ראש מחלק חקירות, קצין הנוער המרחבי, קצין נוער חשיפה בימ"ר, קצין וראש מחלק תאונות דרכים מרחבי ;

3) **במחוז** – קצין אח"ם מחוזי, ראש ענף חקירות, קצין את"ן מחוזי, ראש יחידת חקירות מחוזית, ראשי מפלגים וראשי מחלקים ביחידות חקירות מחוזיות ובימ"ר וקצינים שמונו כאחראים לתחומי חקירה ייחודיים, כגון קצין הנוער המחוזי, קצין נוער חשיפה בימ"ר או קצין נפגעי עבירה מחוזי, או קצין הבוחנים המחוזי, או קצין וראש מחלק תאונות דרכים מחוזי ;

4) **בלהב 433** – ראשי יחידות, ראשי זרועות וראשי מפלגים ;

5) **במשמר הגבול** – רענ"ח מג"ב וכל קצין חקירות ביחידות מג"ב ;

6) **באגף התנועה** – קצין בוחנים במדור תאונות דרכים וקצין חקירות בימ"ר את"ן.

ז. **"חג"** – מועד ממועדי ישראל המפורטים בסעיף 18א(א) בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח – 1948 ;

ח. **"חוקר נוער"** – כהגדרתו בפקודת המטא"ר 14.01.05 – "חקירת קטיין" ;

ט. **"חיפוש מוגבל על הגוף"** – על פי סעיף 72א(א) לחסד"פ מעצרים, חיפוש על-פני גופו של אדם ללא הסרת בגד החושפת איברי גוף שהיו מכוסים, למעט הסרת כיסוי מעל פניו, ראשו או הסרת נעליו, וכן, חיפוש בבגדיו או בכליו של אדם אותם הוא נושא על גופו או שנמצאים בקרבתו ובשליטתו המידית, ולמעט, חיפוש חיצוני או חיפוש פנימי כהגדרתם בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו-1996 ;

י. **"חסד"פ"** – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 ;

יא. **"חסד"פ מעצרים"** – חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 ;

יב. **"טופסי דיווח"** – דו"ח פעולה או "דו"ח על עיכוב/מעצר/שחרור" במערכות המשטרתיות הממוחשבות או טפסים הידניים המיועדים לכך ;

יג. **"מעצר"** – הסמכות הנתונה לשוטר לעצור אדם על פי כל דין, ללא צו, או על פי צו מעצר שיפוטי ;

יד. **"עבירה בת מעצר"** – עבירה שאינה חטא ;

טו. **"עיכוב"** – הגבלת חירותו של אדם לנוע באופן חופשי, בשל חשד שבוצעה עבירה או כדי למנוע ביצוע עבירה, כאשר הגבלת החירות מסויגת מראש, בזמן ובתכלית ;

טז. **"עירבון כספי"** – סכום כסף, שנקבע על ידי בית-משפט או קצין ממונה ומופקד בקופת בית המשפט או בחשבון בנק ייעודי, במסגרת החלטה בדבר שחרור בערובה של חשוד או נאשם ;

יז. **"עצור בעבירת ביטחון"** – אדם שנעצר בעקבות חשד לביצוע עבירה מן העבירות המפורטות בסעיף 35(ב) לחסד"פ – מעצרים ;

יח. **"ערבות"** – התחייבות בכתב לתשלום סכום כסף נקוב, אם לא ימולאו התנאים שנקבעו בכתב השחרור בערובה, שנקבעה על ידי בית המשפט או הקצין הממונה ;

- יט. "ערובה" – עירבון כספי או ערבות עצמית של חשוד או של נאשם, בין לבדם ובין בצירוף ערבות מכל סוג שהוא, ערבות או עירבון כספי של ערבים ;
- כ. "קטין" – מי שטרם מלאו לו 18 שנים ;
- כא. "קרוב אחר" – קרוב משפחה בגיר של קטין או אדם בגיר אחר המוכר לקטין, ובלבד שנשמעה עמדת הקטין לעניין זהות אותו בגיר ;
- כב. "תחנת משטרה" – תחנת משטרה כהגדרתה בפקודה.

2. עקרונות בעיכוב או במעצר

- א. סמכותו של שוטר לעכב או לעצור אדם, היא אך ורק על פי חוק, או מכוח הסמכה מפורשת בו.
- ב. אין לעצור חשוד אם ניתן להשיג את מטרת המעצר באמצעות עיכוב.
- ג. עיכובו או מעצרו של אדם יהיה בדרך שתבטיח שמירה מרבית על כבוד האדם ועל זכויותיו.
- ד. טען המעוכב או העצור כי באחריותו נמצא לשם טיפול או השגחה ילד, קשיש, חסר ישע, חולה הרתוק למיטתו, נכה או בעל חיים, יפנה השוטר בהקדם האפשרי לקצין הממונה לצורך קבלת הנחיות.
- ה. שימוש בכוח בעת ביצוע מעצר – שוטר המבצע מעצר רשאי להשתמש בכוח סביר, בהתאם לנסיבות המקרה, אם החשוד מתנגד למעצר או מתחמק ממנו או עומד לגרום נזק לגוף או לרכוש.
- ו. יש להעדיף מעצר בצו שופט, ככל שהדבר ניתן, על פני מעצר בלא צו, גם כשיש בחוק סמכות מעצר בלא צו ;
- ז. תחילת מעצרו של אדם היא באחד מאלה –
- 1) במעצר על פי צו שופט שניתן בנוכחות האדם – עם הודעת השופט בפניו על מתן הצו, אלא אם קבע השופט מועד אחר ;
- 2) במעצר על פי צו שופט שניתן בהיעדרו של האדם, או במעצר שלא על פי צו שופט – עם מסירת הודעה כדין, מאת העוצר לאדם שעומדים לעוצרו, כאמור בסעיף 24 לחסד"פ מעצרים, או עם עשיית מעשה גלוי למימוש המעצר, בנסיבות שבהן פוטר הדין ממתן הודעה, כאמור בסעיף 24(ב) לחסד"פ מעצרים.
- ח. נעצר אדם – יש להביאו ללא דיחוי לתחנת המשטרה, ולהעבירו לרשות הקצין הממונה, למעט אם נתקיימו הנסיבות המפורטות בחוק, המאפשרות השהיית הבאתו לתחנת המשטרה. לא הובא אדם עקב הנסיבות המפורטות בחוק, והסתיימו נסיבות אלה, יש להביאו, ללא דיחוי, לתחנת המשטרה.
- ט. מעצרו של אדם יסתיים באחד מאלה –
- 1) בתום תקופת המעצר שנקבעה לו ;
- 2) בהודעה לעצור על החלטת שופט או אדם מוסמך על סיום מעצרו ;

3) הותנה סיוס המעצר בתנאים – בהתמלא התנאים.

י. לעניין מעצר בעבירות של בגידה וריגול על פי חוק העונשין, התשל"ז-1977, חלות הוראות מיוחדות, הקבועות בסעיפים 124 ו- 125 בחוק העונשין, וכן הוראות פקודה זו, בשינויים המתחייבים ;

יא. הטיפול בעצור חולה או פצוע שטרם הובא לתחנת משטרה, והטיפול בעצור הזקוק לטיפול רפואי במקום המעצר, יהא כמותווה בפקודת המטה הארצי 12.03.02 – "הטיפול הרפואי בעצורים";

3. עיכוב

א. עקרונות סמכות העיכוב

- 1) כל עוד ניתן להסתפק בעיכוב, יפעיל שוטר סמכות זו, גם אם לאור נסיבות המקרה קיימת סמכות מעצר ;
- 2) עיכוב אדם מוגבל מראש בזמן ובתכלית. אין לעכב אדם מעל הזמן הדרוש בנסיבות המקרה לצורך ביצוע הפעולה שלשמה הוקנתה סמכות העיכוב ;
- 3) הסמכות לעכב אדם על-פי ההוראות בסעיף זה, כוללת סמכות לעכב כלי רכב שבו הוא נמצא.

ב. עילות העיכוב

1) עיכוב חשוד

א) שוטר רשאי לעכב חשוד, כדי לברר את זהותו ומענו, או כדי לחקור אותו במקום הימצאו, או כדי למסור לו מסמכים כגון דו"ח תנועה, הזמנה לדין – אם נתקיים אחד מאלה –

- 1) יש לו יסוד סביר לחשד שאדם עבר עבירה, לרבות עבירת חטא ;
- 2) יש לו יסוד סביר לחשד שאדם עומד לעבור עבירה, העלולה לסכן את שלומו או את ביטחונו של אדם או את שלום הציבור או את ביטחון המדינה.

ב) שוטר רשאי לדרוש מחשוד שעוכב כאמור להילוות אליו לתחנת המשטרה או רשאי לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שייקבע, אם נתקיימו שני התנאים המפורטים להלן –

- 1) יש לו יסוד סביר לחשד שהחשוד עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהחשוד עומד לעבור עבירה, כאמור בסעיף א) (2) לעיל ;
- 2) הזיהוי היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו ;

ג) שוטר שעוכב חשוד יודיע לו את זכויותיו, כל זאת במקום הימצאו, בהתאם להוראותיו של נוהל אג"ם רלוונטי ;

ד) במקום שאין בכך כדי להפריע להמשך הטיפול המשטרתי, לרבות השפעה על החקירה, יש להעדיף זימונו של כל אדם לתחנת המשטרה על פני הדרישה להילוות

לשוטר. עם זאת, יש להבהיר כי ככל שיש דחיפות לחקור אדם באותה עת ולא להזמינו למועד מאוחר יותר, יעוכב החשוד לתחנה.

(2) עיכוב עד

- (א) היה לשוטר יסוד סביר לחשד שנעברה עבירה, רשאי הוא לעכב עד, שיכול למסור מידע הנוגע באותה עבירה, כדי לברר את זהותו או מענו וכדי לחקור אותו במקום הימצאו;
- (ב) שוטר רשאי לזמן עד כאמור לתחנת משטרה קרובה, למועד סביר אחר שייקבע, לצורך חקירתו או לצורך בירור מענו או זהותו;
- (ג) ביקש העד להיות מוזמן לחקירה בתחנת משטרה אחרת או להיות מוזמן למועד אחר – יש לבחון האם ניתן להיעתר לבקשתו;
- (ד) היה הזיהוי בלתי מספיק או היה חשש כי העד לא יתייצב לחקירה במועד – רשאי השוטר לבקש מאותו עד להילוות אליו לתחנת המשטרה, לצורך חקירתו.

(3) עיכוב לחיפוש ולבדיקת מסמכים

הוקנתה בחיקוק לשוטר הסמכות לחפש במקום, בכליו או על גופו של אדם, או הסמכות לדרוש מאדם הצגת מסמכים, רשאי הוא לעכב אדם או כלי רכב, כדי לאפשר את החיפוש ולאפשר את הצגת המסמכים, וכן רשאי הוא לדרוש את שמו ומענו של האדם.

(4) עיכוב לביצוע צו מעצר או צו מאסר

- (א) ביצוע מעצר על פי צו מחייב הצגת הצו לנעצר כמפורט;
- (ב) היה לשוטר יסוד סביר לחשד, כי הוצא נגד אדם צו מעצר או צו מאסר, והצו אינו ברשותו לצורך ביצוע המעצר, רשאי הוא לעכבו עד לקבלת עותק מן הצו, לצורך ביצוע המעצר או המאסר על פיו;
- (ג) לא ניתן לקבל עותק מן הצו, במקום הימצאו – רשאי השוטר לדרוש מאותו אדם להילוות אליו לתחנת המשטרה, לשם מסירת הצו וביצוע המעצר או המאסר על פיו.

(5) עיכוב רכב לשם חיפוש

- (א) שוטר רשאי לעכב כלי רכב ולערוך בו חיפוש, אם היה לו יסוד סביר לחשד שבוצעה עבירה בת מעצר וכי יש צורך לבצע חיפוש בכלי הרכב, כדי לאתר את מבצע העבירה או את קורבנה, או כדי לאתר ראיה הקשורה בעבירה;
- (ב) הוראות סעיף (א) לעיל, יחולו גם אם אצל השוטר קיים חשש שעומדת להתבצע עבירה מן העבירות המפורטות בסעיף 35(ב) לחסד"פ מעצרים, וכמפורט בסעיף 11 לעיל;
- חשש לעניין סעיף זה, הוא גם מידע כללי בדבר כוונה לבצע פיגוע פח"ע, גם אם אין מידע קונקרטי לגבי זהות החשוד או יעד הפעולה ובלבד שעיקוב הרכב נעשה לצורך מניעה, סיכול או חקירת האמור במידע.
- (ג) הוראות סעיף (א) לעיל, יחולו גם כאשר יש הסתברות גבוהה שעומדת להתבצע עבירה בת מעצר.

ג. **סמכויות השימוש בכוח מוגבל, תפיסת חפצים וחיפוש בעת ביצוע עיכוב**

- 1) בהתאם לדין, שוטר רשאי לערוך חיפוש מוגבל על גופו של אדם שעוכב, בעת כניסתו לרכב בשימוש משטרת-ישראל או לאמבולנס, בליווי שוטר, לשם תפיסת נשק או חפץ אחר, העלול לסכן את שלומו של אדם או ביטחון הציבור, או העלול לסייע בבריחתו גם בלא חשד שהאדם מחזיק חפץ כאמור, ורשאי השוטר לתפוס את החפץ שהתגלה אגב החיפוש;
- 2) היה האדם שעוכב חשוד בעבירה והתנגד לעריכת חיפוש מוגבל על גופו לפי הוראות ס"ק 1 לעיל, רשאי השוטר להשתמש בכוח סביר לשם ביצוע החיפוש;
- 3) חיפוש מוגבל על גופו של אדם ייערך בידי בן מינו של האדם, אלא אם כן מתקיים אחד מאלה –
 - א) אותו אדם הסכים שהחיפוש ייערך בידי מי שאינו בן מינו, לאחר שהובהרה לו זכותו שלא להסכים לחיפוש כאמור;
 - ב) לא ניתן לערוך את החיפוש בידי בן מינו, ויש בדחיית החיפוש סיכון בלתי סביר לשלום הציבור או לשלומו של אדם;
- 4) במקרה בו קיים צורך לערוך חיפוש מוגבל על אדם הנמצא בתהליך שינוי מין, החיפוש ייערך לפי ההעדפה שמסר האדם לעניין זהותו המינית, למעט אם מתקיימים התנאים בסעיף 3ב) לעיל. העדפתו של האדם תתועד בכתב ותיחתם על ידו.

ד. **חובות שוטר בעת ביצוע עיכוב**

- 1) **חובת הזדהות**
 - א) שוטר המעכב אדם, יזהה עצמו תחילה, בפני האדם כשוטר ובציון שמו;
 - ב) שוטר שאינו במדים חייב, נוסף לאמור לעיל, להציג בפני האדם המעוכב תעודת מינוי;
 - ג) שוטר במדים יציג תעודת מינוי, אם המעוכב ביקש זאת.
- 2) **הודעה על העיכוב וסיבתו** – שוטר המעכב אדם יודיע לו מיד שהוא מעוכב ואת סיבת העיכוב, בכפוף לדחיית העיכוב כמפורט מטה.
- 3) **נסיבות לדחיית קיום חובות השוטר**
 - א) ניתן לדחות את מילוי החובות המפורטות לעיל, למעט החובה להודיע על עיכוב, בנסיבות כדלקמן –
 - 1) בנסיבות העניין ברור, כי זהות השוטר וסיבת העיכוב, ידועות למעוכב;
 - 2) מילוי החובות עלול לסכל את ביצוע העיכוב, או לפגוע בביטחון השוטר או להביא להעלמת הראיה.
 - ב) חלפו הנסיבות כאמור – יש לקיים את החובות כאמור לעיל, מוקדם ככל האפשר.
- 4) **משך העיכוב**
 - א) לא יעוכב אדם או כלי רכב מעל לזמן סביר, הדרוש בנסיבות המקרה, לביצוע הפעולה שלשמה הוקנתה סמכות העיכוב;

- (ב) לא יעוכב אדם או כלי רכב לפרק זמן העולה על 3 שעות. באירוע שבו יש מספר רב של מעורבים, רשאי הקצין הממונה להאריך את משך העיכוב לפרק זמן נוסף, שלא יעלה על 3 שעות, מנימוקים שיירשמו בטופסי הדיווח הרלוונטיים לפי העניין;
- (ג) חלפו שלוש שעות מרגע ההודעה על העיכוב, וטרם החלה גביית הודעתו, יובא המעוכב בפני הקצין הממונה;
- (ד) עם תום העיכוב, ידווח השוטר שביצע את העיכוב בטפסי הדיווח הרלוונטיים לפי העניין, אם נתקיים אחד מאלה –
- (1) האדם הובא לתחנת המשטרה או זומן אליה;
- (2) האדם עוכב לפרק זמן של 20 דקות או יותר.

4. מעצר ללא צו

א. הוראות החוק

להלן הוראות החוק העיקריות שבהן נקבעו סמכויותיו של שוטר לעצור אדם בלא צו שיפוטי –

- (1) סעיף 23 לחסד"פ מעצרים;
- (2) סעיף 28 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961;
- (3) סעיף 5(5) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971;
- (4) סעיף 79 לפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א-1971;
- (5) סעיף 193(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

ב. עילות המעצר

- (1) חשוד ייעצר על פי צו שופט, אלא אם סבור שוטר העומד לבצע את המעצר, כי עקב הנסיבות, כגון לוח הזמנים, צורכי החקירה וסיכון עתידי לאדם או לרכוש, לא ניתן להשהות את המעצר עד להוצאת הצו, ויש סמכות לבצע מעצר ללא צו, כמפורט בסעיף (2) להלן;
- (2) שוטר מוסמך לעצור אדם בלא צו שופט, אם יש לו יסוד סביר לחשוד שאותו אדם עבר עבירה בת מעצר, ונתמלא גם אחד התנאים האלה –
- (א) האדם עובר בפני השוטר או עבר זה מקרוב עבירה בת מעצר, והשוטר סבור, בשל העבירה שעבר, כי אותו חשוד עלול לסכן ביטחונו של אדם או את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה;
- (ב) יש לשוטר יסוד סביר לחשש שהחשוד לא יופיע להליכי חקירה;
- (ג) יש לשוטר יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי מעצרו יביא לידי שיבוש הליכי משפט, ובכלל זה להעלמת רכוש או להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;
- (ד) יש לשוטר יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את ביטחונו של אדם או את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה;

ה) החשד המיוחס לאדם הוא, כי עבר עבירה מן העבירות כדלקמן –

- (1) עבירה שדינה מוות או מאסר עולם ;
- (2) עבירות ביטחון ;
- (3) עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973, למעט החזקת סם מסוכן לצריכה עצמית ;
- (4) עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק חם או קר ;
- (5) עבירת אלימות כלפי בן משפחה, כהגדרתו בסעיף 1א, לרבות כלפי מי שהיה בן משפחה בעבר.

ו) האדם משוחרר בערובה, ויש יסוד סביר להניח שהפר תנאי מתנאי השחרור, או שהוא עומד להימלט מהדין או שהוא נמלט ממשמורת חוקית.

3) שוטר מוסמך לעצור אדם ולהביאו לתחנת המשטרה לתכלית שלשמה ביקש לעכבו, אם האדם אינו מציית להוראותיו שניתנו על-פי סמכויות העיכוב המסורות לו בדין, או אם הוא מפריע לו להשתמש בסמכויות העיכוב. סמכות זו מקונית לשוטר גם אם מדובר בעבירת חטא, וגם אם מדובר באדם שאינו חשוד בביצוע עבירה (לדוגמא – עד).

ג. אופן ביצוע המעצר

שוטר יקפיד על אופן ביצוע המעצר כפי שהוגדר במפורש בחוק. מילוי השלבים והדרישות מהווה תנאי לחוקיות המעצר, כמפורט להלן –

- (1) עם הפעלת סמכות המעצר, יזדהה השוטר בפני החשוד ;
- (2) השוטר יודיע לחשוד שהוא עוצר אותו ;
- (3) השוטר יודיע לחשוד את הסיבה למעצר, כלומר את החשד המיוחס לו, בהקדם האפשרי, במהלך ביצוע המעצר ;
- (4) שוטר שעצר חשוד, יודיע לו את זכויותיו, כל זאת במקום הימצאו, בהתאם להוראותיו של נוהל אג"ם רלוונטי ;
- (5) בנסיבות חריגות כדלקמן, ניתן לדחות את קיום החובות האמורות בסעיפים 1 ו-3) לעיל –
 - א) אם ברור בנסיבות העניין, כי זהות השוטר וסיבת המעצר ידועים לעצור ;
 - ב) הנסיבות אינן מותירות ספק, כי סיבת המעצר ידועה לעצור ;
 - ג) מילוי הוראות אלה עלול לסכל את ביצוע המעצר ;
 - ד) מילוי הוראות אלה עלול לגרום לפגיעה בביטחון העוצר בשעת ביצוע המעצר, או לתרום להעלמת ראיה.
- (6) חלפו הנסיבות שמנעו מילוי הוראות סעיפים 1 ו-3) לעיל, יקיים העוצר את ההוראות האמורות בהקדם האפשרי.

ד. שחרור עצור בשטח

- (1) שוטר שעצר אדם והתברר לו, בטרם הביאו לתחנת המשטרה, כי ניתן לשחררו, משום שאין צורך בהמשך מעצרו, ישחררו מהמעצר בשטח;
- (2) השוטר יתעד את המעצר ואת השחרור בטופס הדיווח הרלוונטי ויעביר את הדו"ח לקצין הממונה בהקדם האפשרי באופן המפורט בסעיף ו להלן.

ה. הבאת עצור לתחנת המשטרה

- (1) עצר שוטר אדם ולא שיחררו בטרם הביאו לתחנת המשטרה, יביאו ללא דיחוי לתחנת המשטרה אל הקצין הממונה, למעט בנסיבות חריגות המפורטות להלן –
- (א) הבאת העצור למקום אחר כדי שיקבל שם טיפול רפואי דחוף;
- (ב) השארת העצור במקום שבו נעצר או הבאתו למקום בו נדרשת נוכחות שוטר, כדי למנוע פגיעה באדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה או לצורך המשך החקירה, כאשר אין לשוטר אפשרות להביא את העצור לתחנה בעצמו או באמצעות שוטר אחר;
- (ג) השארת העצור במקום המעצר או הבאתו למקום האירוע, כאשר טובת החקירה דורשת פעולה דחופה שם, בנוכחות העצור;
- (ד) הבאת העצור למקום אחר, כאשר נוכחותו דרושה שם כדי למנוע פגיעה מידית וחמורה בביטחון הציבור או המדינה, או מוות או נזק גופני חמור לאדם;
- (ה) הבאת העצור בהסכמתו, למקום אחר, כדי לתפוס ראיה או למנוע את השמדתה.
- (2) חלפו הנסיבות המפורטות לעיל שמנעו הבאת העצור לתחנת המשטרה, יובא העצור לשם, ללא דיחוי.

ו. דו"ח על מעצר – העוצר יערוך ויעביר לקצין הממונה בהקדם האפשרי דו"ח על המעצר בטופס הרלוונטי, וזאת גם אם החליט לשחררו.

ז. עילות להגשת בקשה להוצאת צו מעצר

- (1) היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה שאיננה חטא, ונתקיימה עילה מן העילות המפורטות להלן, יגיש בקשה להוצאת צו מעצר, לבית משפט המוסמך להוציא את הצו. העילות להגשת בקשה לצו מעצר הן כדלקמן –
- (א) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד או אי מעצרו יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט, להתחמקות מחקירה או מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר או ביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;
- (ב) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את ביטחונו של אדם או את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה;
- (ג) יש צורך לנקוט הליכי חקירה, שלא ניתן לקיימם, אלא כשהחשוד נתון במעצר;
- (ד) האדם נמלט ממשמורת חוקית.
- (2) שוטר המופיע בדיון להארכת מעצר על פי ס"ק ג יבקש מעצר על פי עילה זו לתקופה של עד 5 ימים, למעט במקרים מיוחדים.

(3) מובהר כי אם יש מספר עילות מעצר, ואחת מהן היא העילה המצוינת בס"ק ג לעיל, ניתן לבקש מביהמ"ש יותר מ-5 ימי מעצר.

5. חובות הקצין הממונה

א. הבאת העצור בפני הקצין הממונה

הובא עצור שנעצר בלא צו לתחנת משטרה – יועבר לרשות הקצין הממונה.

ב. בירור והחלטת הקצין הממונה באשר למעצר או לשחרור בערובה או ללא ערובה

(1) הובא העצור בפני הקצין הממונה, יפעל הקצין הממונה כדלקמן –

(א) יברר האם מעצר החשוד על ידי השוטר היה כדין וכי הייתה עילה למעצר. מצא הקצין הממונה כי לא הייתה עילה למעצר, ישחרר את העצור לאלתר ללא כל תנאים;

(ב) על אף האמור בסעיף א) לעיל, לא ישחרר הקצין הממונה את העצור, אם מצא שיש חשד סביר שביצע עבירה ויש עילה למעצרו. בנסיבות אלה ישקול הקצין הממונה את כל העובדות והנסיבות שהובאו בפניו, כמתואר להלן, ויחליט כיצד לנהוג בחשוד על פי אחת החלופות כדלקמן –

(1) שחרור החשוד לאלתר או שחרורו בערובה;

(2) הבאת החשוד לאלתר בפני שופט, לשם הארכת מעצרו או לשחרורו בערובה, בין אם מדובר במעוכב ובין אם מדובר בעצור, בתנאים שאינם בסמכות הקצין הממונה, או כשהחשוד אינו מסכים לתנאי השחרור שקבע הקצין הממונה;

(3) החליט הקצין הממונה על המשך מעצרו של חשוד, או על הצורך בשחרורו של החשוד בתנאים כפי שיוורה בית משפט, שאינם בסמכות הקצין הממונה, יובא העצור בפני שופט בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-24 שעות מעת המעצר, אלא אם כן התקיימו נסיבות חריגות כמפורט בחוק.

(2) הקצין הממונה יעדיף לשחרר את החשוד בערובה, והחלטה בדבר מעצר תינתן רק בנסיבות בהן השתכנע הקצין הממונה כי יש חשד סביר שביצע עבירה בת מעצר, מתקיימת עילת מעצר, ולא ניתן להשיג את מטרת המעצר, אלא כשהחשוד במעצר. בהקשר זה, יבחן הקצין הממונה אם אין בשחרור בערובה בתנאים מסוימים, כדי להשיג את מטרת המעצר;

(3) לפני קבלת החלטתו, יאפשר הקצין הממונה לחשוד להשמיע את דבריו, לאחר שהזהירו כי אינו חייב לומר דבר העלול להפלילו, כי כל דבר שיאמר עשוי לשמש ראיה נגדו וכן כי הימנעותו מלהשיב על שאלות עלולה לחזק את הראיות נגדו, והכל כמפורט בטופס הדיווח הרלוונטי;

(4) אם סנגורו של החשוד נמצא בתחנת המשטרה ומבקש להשמיע דבריו, ישמע הקצין את טענותיו לפני מתן ההחלטה בגין מעצר החשוד או שחרורו בערובה. אין באמור לעיל כדי לחייב את הקצין הממונה להמתין לבואו של סנגור, או לאפשר פגישה בין החשוד לסנגורו, אם קיימת מניעה לפגישה כאמור על פי החוק, כמפורט בסעיף ו להלן.

5) החליט הקצין הממונה על מעצר, יודא כי ייעשה כל מאמץ לנקוט הליכי חקירה במהירות המרבית, כדי למנוע את הצורך בהארכת מעצר מעבר לנדרש לצורכי החקירה.

6) **מילוי הטופס**

הקצין הממונה יתעד את שיקוליו ואת החלטתו בטופס הדיווח הרלוונטי.

ג. **הבהרת זכויות לעצור**

1) החליט הקצין הממונה לעצור את החשוד, חלה עליו חובה להבהיר לו את הפרטים, כדלקמן –

(א) דבר המעצר;

(ב) סיבת המעצר, דהיינו החשד המיוחס לו ועילת המעצר, בשפה הידועה לו וברמת שפה המתאימה לו;

(ג) זכותו שתימסר הודעה לאדם הקרוב לו ולעורך דין;

(ד) זכותו להיפגש עם עורך דין;

(ה) זכותו להיות מיוצג על ידי סגור, בנסיבות המפורטות בסעיף 15 לחסד"פ או בחוק הסנגוריה הציבורית, תשנ"ו-1955 והתקנות שהותקנו מכוחו. הקצין הממונה יציג לעצור דף הסבר בדבר הזכות להיות מיוצג על ידי סגור;

(ו) משך הזמן שניתן להחזיקו במעצר עד שישוחרר או עד שיובא בפני שופט.

2) לאחר הבהרת מלוא זכויות העצור, ידאג הקצין הממונה לקבל אישור על כך בחתימת ידו של העצור, בטופס האסמכתא לכליאה, וככל שהעצור מסרב לחתום, עובדה זו תצוין בטופס.

ד. **מסירת הודעה על מעצר**

1) נעצר אדם, תימסר, ללא דיחוי, הודעה על מעצרו ועל מקום הימצאו, לאדם הקרוב אליו שהעצור נקב בשמו ושניתן לאתרו באמצעים סבירים, זולת אם ביקש העצור שלא להודיע, כאמור, או לחילופין האדם שביקש להודיע לו על המעצר עלול לשבש את החקירה שבעניינה נעצר האדם. סירובו של העצור להודעה על מעצרו תתועד בתיק החקירה.

2) נעצר אדם, תימסר הודעה על מעצרו ועל מקום הימצאו גם לעורך דין אשר העצור נקב בשמו או לסניגור תורן. האמור לעיל יחול בכפוף לסייג בבחירת סגור מטעמים של ביטחון המדינה הקבוע בסעיף 14 לחסד"פ.

3) באחריות הקצין הממונה להודיע, ללא דיחוי, לקרוב ולעורך הדין גם על כל שינוי במקום החזקתו של העצור, כל עוד העצור בחזקת המשטרה. עם העברת העצור לחזקת השב"ס לא חלה חובה זו על המשטרה. מסירת ההודעות תתועד בכתב.

4) **עיכוב ידיעה על מעצר על ידי בית משפט**

(א) למרות האמור לעיל, היה ומדובר במעצרו של אדם בשל עבירת ביטחון, כאמור בסעיף 35(ב) לחסד"פ מעצרים או בשל פשע אחר שדינו מאסר 10 שנים ומעלה, רשאי שופט בית משפט מחוזי להתיר שלא תימסר ידיעה על המעצר, או שהידיעה תימסר רק למי שיקבע, אם אישר שר הביטחון בכתב, שביטחון המדינה מחייב

את סודיות המעצר, או אם אישר המפכ"ל של המשטרה בכתב שטובת החקירה מחייבת את סודיות המעצר בהתאם לסעיף 36(א) לחסד"פ מעצרים ;

(ב) ההרשאה לפי סעיף א) לעיל, תהיה לתקופה שאינה עולה על 48 שעות. ניתן להאריכה, מעת לעת, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על 7 ימים ובעבירות ביטחון המנויות בסעיף 35(ב) לחסד"פ מעצרים, לא יעלה על 15 ימים, אם שר הביטחון אישר בכתב שביטחון המדינה מחייב זאת.

5) **מסירת הודעה על מעצר לקרוב המצוי מחוץ לישראל**

(א) אם בעת המעצר לא היה לעצור אדם קרוב לו בארץ, או לחילופין העצור מעוניין כי תימסר הודעה לאדם הקרוב אליו שאינו מצוי בארץ, על אף שיש לו אדם קרוב המתגורר בארץ, יבחן הקצין הממונה את האפשרות להודיע על המעצר ועל מקום הימצאו של העצור, למי שהעצור מסר את פרטיו תוך נקיטת אמצעים סבירים ;

(ב) סירב הקצין הממונה לבקשת העצור, יתעד את נימוקיו.

ה. **פנייה לגורם מתאים במקרה של תלויים בהשגחת העצור**

טען העצור כי באחריותו נמצא לשם טיפול או השגחה ילד, קשיש, חסר ישע, חולה הרתוק למיטתו או נכה, או בעל חיים, יעשה הקצין הממונה מאמץ לבחון טענה זו ואם מצא אותה נכונה, יודא הקצין הממונה כי תיעשה פנייה לגורם המתאים, כדי שיקבל לידיו את הטיפול באדם שנשאר ללא טיפול והשגחה.

ו. **פגישת עצור עם עורך דין**

(1) עצור זכאי להיפגש עם עורך דין ולהיוועץ בו ;

ביקש העצור להיפגש עם עורך דין או ביקש עורך דין להיפגש עם העצור, יאפשר זאת השוטר שבאחריותו נמצא העצור, האחראי לחקירה או האחראי למקום המעצר, לפי העניין, ללא דיחוי, אלא אם קיבל הוראה בכתב לדחות את הפגישה, על ידי הגורם המוסמך, כמפורט בסעיף 3) להלן, למשך הזמן הנקוב באותה הוראה ;

(2) פגישה ראשונה עם עצור תותר גם ללא הצגת ייפוי כוח בכתב מטעם העצור, אם הוברר כי עורך הדין זומן על פי בקשת העצור או על פי בקשת אדם קרוב לעצור, והעצור הודיע כי אינו מתנגד למינוי זה. פגישות נוספות בין אותו עורך דין לבין העצור יותרו, לאחר הצגת ייפוי כוח בכתב.

(3) **דחיית פגישה עם עורך דין**

(א) אין לדחות קיום פגישה בין עצור לעורך דין, אלא בנסיבות מיוחדות, כאשר ישנה הצדקה עניינית לכך, כמפורט להלן. החשש שמא פגישת עצור עם עורך דין, תניע את העצור לא לשתף פעולה עם חוקריו, אינו מהווה, כשלעצמו סיבה המצדיקה את דחיית הפגישה.

(ב) **העילות לדחיית פגישה עם עורך דין ומשך הדחייה**

(1) נמצא עצור בעיצומם של הליכי חקירה או בעיצומן של פעולות אחרות הקשורות בחקירה, ובאופן שנוכחותו נדרשת להשלמתם, ועריכת הפגישה עם עורך הדין ללא דיחוי מחייבת את הפסקתם או את דחייתם למועד אחר,

וסבר הקצין הממונה, ובלבד שדרגתו רפ"ק לפחות, כי הפסקת ההליכים או הפעולות עלולה לסכן את החקירה באופן ממשי – רשאי הוא להורות, בהחלטה מנומקת, בכתב, על דחיית הפגישה, לזמן הנדרש להשלמת הפעולות, ובלבד שהדחייה לא תעלה על שעות ספורות;

(2) שוכנע הקצין הממונה על החקירות בתחנה, שדרגתו רפ"ק לפחות, כי פגישת העצור עם עורך דין עלולה לסכל או לשבש מעצרו של חשודים נוספים באותו עניין או למנוע גילוי ראיה או תפיסת דבר שהושג בקשר לאותה עבירה – רשאי הוא, בהחלטה מנומקת בכתב, לדחות את הפגישה, לפרק זמן שלא יעלה על 24 שעות משעת המעצר;

(3) הממונה המקצועי, כהגדרתו בסעיף 1ב לעיל ובלבד שדרגתו רפ"ק לפחות, רשאי, בהחלטה מנומקת בכתב, לדחות פגישת עצור עם עורך דין עד 48 שעות משעת המעצר, אם שוכנע כי נתקיים אחד מאלה –

(א) דחיית הפגישה דרושה לשם שמירה על חיי אדם או לצורך סיכול פשע;
(ב) כשהדבר כרוך בעבירת ביטחון, כמוגדר בסעיף 1ז לעיל, והתקיימה עילה מהעילות המפורטות בסעיף ג) להלן;

(ג) אין באמור לעיל כדי לגרוע מזכותו של עצור, שביקש זאת, שתינתן לו הזדמנות סבירה להיפגש עם עו"ד לפני שיובא לביהמ"ש בעניין מעצרו.

(4) ההחלטה המנומקת תכלול הסבר אודות העילות שהוזכרו לעיל ותתויק בתיק החקירה;

(5) יש להודיע לעצור ולסנגורו אודות ההחלטה לדחות את הפגישה. אין חובה להודיעם אודות הנימוקים להחלטה, אולם כאשר לדעת בעל התפקיד שהורה על דחיית הפגישה אין בכך כדי לסכן חיי אדם או לפגוע בחקירה או לסכן אינטרס ציבורי אחר, יימסרו הנימוקים להחלטה.

ג) דחיית פגישה בין עורך דין לעצור החשוד בעבירת ביטחון

(1) דחייה לשעות ספורות – נמצא עצור החשוד בעבירת ביטחון בעיצומם של הליכי חקירה או בעיצומן של פעולות אחרות הקשורות בחקירת עבירות ביטחון, באופן שנוכחותו נדרשת להשלמתם, וסבר הקצין הממונה, ובלבד שדרגתו רפ"ק לפחות, כי הפסקת ההליכים או הפעולות עלולה לסכן את החקירה באופן ממשי – רשאי הוא להורות, בהחלטה מנומקת, בכתב, על דחיית הפגישה, לזמן הנדרש להשלמת הפעולות, ובלבד שהדחייה לא תעלה על שעות ספורות.

(2) דחייה מעבר לשעות ספורות

(א) העילות לדחיית פגישת עצור החשוד בעבירת ביטחון עם עורך דין מעבר לשעות ספורות הן כדלקמן –

- הפגישה עלולה לשבש מעצר של חשודים אחרים;
- הפגישה עלולה להפריע לגילוי ראיה או לתפישתה, או לשבש את החקירה בכל דרך אחרת;

- מניעת הפגישה דרושה כדי לסכל עבירה או לשמור על חיי אדם.
- (ב) ממונה מקצועי בדרגת סניץ רשאי לדחות פגישת עצור עם עורך דין, לפרק זמן שלא יעלה על 6 ימים ממועד ביצוע המעצר ;
במניין ימים אלו, יילקח בחשבון פרק הזמן לדחיית הפגישה, בו עשה שימוש הקצין הממונה, כמצוין בסעיף (1) לעיל ;
- (ג) ממונה מקצועי בדרגת נצי"ם, רשאי לדחות פגישת עצור עם עורך דין לתקופה נוספת, שלא תעלה על 4 ימים ;
- (ד) ההחלטה בדבר הדחייה תינתן בכתב, תוך פירוט מרבי של הנימוקים לכך שבקיום הפגישה, יש כדי לקיים אחת העילות המצוינות בסעיף (א) לעיל. ההחלטה תצורף לתיק או לחומר החקירה, והתיעוד ילווה את העצור, אם יועבר למקום מעצר אחר ;
- (ה) לעצור תימסר הודעה על דחיית הפגישה, ואם ביקש, תימסר הודעה על הדחייה ומשכה גם לאדם קרוב שהעצור נקב בשמו.

(3) **סיום תקופת הדחייה** – סבר בעל התפקיד אשר החליט על דחיית הפגישה בין עצור לעורך דין או שביקש את דחייתה מבית המשפט, כי נסתיימה העילה שבגינה נדחתה הפגישה או נסתיימה החקירה, לפי המוקדם – יאפשר את קיומה, אף אם לא נסתיימה תקופת הדחייה אותה קבע מראש או אותה ביקש מראש מבית המשפט.

6. הטלת ערובה ושחרור בערובה

א. **כללי** – קיומה של עילת מעצר לכשעצמה, אינה מחייבת מעצר אלא מאפשרת מעצר. חובתו של הקצין הממונה כאשר הובא מקרה בפניו, לוודא כי יש חשד סביר לביצוע עבירה וכן כי יש עילת מעצר, ולאחר מכן לבדוק האם ניתן להשיג את תכלית המעצר על ידי קביעת תנאי ערובה. שחרור בערובה הוא חלופה למעצר שנועד להשיג את מטרות המעצר בדרך של פגיעה מינימלית בחירות החשוד, ועל פי החוק רשאי הקצין הממונה, בהסכמת החשוד, להתנות את השחרור בתנאים מגבילים.

ב. שיקולי הקצין הממונה בקביעת ערובה

- (1) החליט הקצין הממונה לשחרר אדם בערובה או להטיל עליו ערובה, יקבע את סוג הערובה, גובהה ותנאיה. משך תוקפם של התנאים יהיה במידה שאינה עולה על הנדרש כדי להשיג את מטרות הטלת הערובה ;
- (2) בהחלטתו, ישקול הקצין הממונה גם את אלה –
 - (א) חומרת העבירה ומהותה, מסוכנות החשוד והתאמת התנאים לעבירה ולנסיבות ;
 - (ב) המידע שבידי המשטרה – החשש שהחשוד יסתתר בגבולות ישראל או יברח ממנה ; החשש שהחשוד יסכל את החקירה או יפריע למהלכה ; החשש שהחשוד ימשיך בביצוע עבירות מן הסוג המיוחס לו או עבירות אחרות.
 - (ג) עברו הפלילי של החשוד ;
 - (ד) יכולת להמציא את הערובה הנדרשת ;

- ה) האפשרות שהחשוד יוכל לעמוד בתנאי הערובה בהיבטים רחבים ככל האפשר, כגון משמעויות משפחתיות, כלכליות ועוד ;
- ו) התאמת משך ואופי התנאים הנדרשים לחקירה והימנעות מקביעה אוטומטית של תנאים מרביים המצוינים בחוק ;
- ז) בקביעת תנאי ערובה של קטין יש להתחשב, בין היתר, בצרכיו המיוחדים כקטין ;
- ח) הערובה ותנאי השחרור יתבטלו לאחר 180 יום אם לא יוגש כתב אישום נגד החשוד.

ג. קביעת ערובה בידי הקצין הממונה

1) התנאים

שחרור בערובה יהיה על תנאי שהחשוד יתייצב לחקירה או למשפט, בכל מועד שיידרש ושלא ישבש הליכי חקירה ומשפט. כן רשאי הקצין, בהסכמת החשוד, להתנות את השחרור בערובה, בתנאים האלה –

- א) חובת הודעה על כל שינוי במען המגורים ובמקום העבודה ;
- ב) איסור יציאה מישראל והפקדת הדרכון, לתקופה שלא תעלה על 3 חודשים :
- (1) לא יצווה הקצין הממונה על איסור יציאה מן הארץ, אלא אם נתקיימו שני אלה –
- א) קיימת אפשרות סבירה שהמשוחרר לא יתייצב לחקירה, לדיון במשפט או לנשיאת עונשו ;
- ב) לא ניתן להבטיח את התייצבותו בהמצאת ערובה מתאימה או בקביעת תנאי שחרור מתאימים.
- (2) צו איסור יציאה מן הארץ ישמש אסמכתא למנוע את יציאתו של המשוחרר מן הארץ.
- (3) היה והתחייב החשוד בכתב שלא לצאת מישראל כאחד מתנאי הערובה – ידווח על כך הקצין הממונה לרישום ביקורת גבולות בטופס מ-2528 "הכללה ברשב"ג", ויציין בטופס כי החשוד שוחרר בערובה בהתחייבות שלא יצא מישראל. דין התחייבות כזו כדין צו שופט לעיכוב יציאה מן הארץ.
- ג) איסור כניסה לאזור, ליישוב או למקום בארץ, לתקופה שלא תעלה על 15 ימים.
- ד) איסור לקיים קשר או להיפגש עם מי שיקבע הקצין, לתקופה שלא תעלה על 30 ימים.
- ה) חובת מגורים או הימצאות באזור, ביישוב או במקום בארץ, לתקופה שלא תעלה על 15 ימים.
- ו) חובה להתייצב בתחנת המשטרה במועדים שייקבעו.
- ז) איסור יציאה ממקום המגורים במשך כל שעות היממה או חלק ממנה, לתקופה שלא תעלה על 5 ימים.
- ח) הפקדת כלי הנשק שברשותו בתחנת המשטרה – לעניין חשוד בעבירות אלימות. החליט הקצין הממונה שלא להתנות את השחרור של חשוד בעבירת אלימות בן

משפחה בהפקדת כלי הנשק שברשות החשוד, יפרט את נימוקיו בכתב. החליט הקצין הממונה לשחרר בערובה חשוד בעבירה שנעשתה באלימות חמורה, באכזריות או תוך שימוש בנשק חס או קר, יתנה את שחרורו בהפקדת כלי הנשק שברשותו.

2) החליט הקצין הממונה להתנות את הערובה בתנאים שהוא מוסמך להתנותם, יודיע לחשוד כי הוא מוסמך להתנות תנאים אלו לשחרורו בערובה, יסביר לו את מהות התנאים ויבקש את הסכמתו לתנאים. כן יסביר לחשוד כי זכותו שלא להסכים לתנאים אלו ולבקש להביאו לשחרור בפני שופט.

3) החליט הקצין הממונה לשחרר את החשוד בערובה, ולא הסכים החשוד להטלת הערובה, לגובהה או לתנאיה, או סבר הקצין הממונה כי יש לשחרר את החשוד בתנאים שאינם בתחום סמכותו, או שסבר כי לא תומצא הערובה במועד – ייעצר החשוד ויובא לפני שופט מוקדם ככל האפשר ובתוך 24 שעות.

4) לצורך פיקוח על קיום תנאי השחרור, יש לשוטר סמכות כניסה לכל מקום שיש לו יסוד סביר להניח כי המשוחרר נמצא בו או למקום שבו על המשוחרר להימצא.

5) נקבעה ערובה על דרך של עירבון כספי, ונבצר מן החשוד להפקיד את העירבון, רשאי הקצין הממונה להורות על שחרור החשוד בערובה אחרת, וכן להתנות את השחרור בהפקדת העירבון הכספי, תוך מועד שייקבע.

6) דינו של מי שהוטלה עליו ערובה כדין משוחרר בערובה, בשינויים המחויבים.

7) במקרה בו נודע למשטרה כי אדם ששוחרר על ידי קצין משטרה הפר את תנאי שחרורו, יש לשקול לפתוח נגדו בחקירה ו/או להעביר את התיק לעיון התביעות על מנת לבחון האם יש מקום להגשת כתב אישום ובקשה למעצר/עיון חוזר בגין הפרת תנאי השחרור וכן חילוט הערבות שהוטלה עליו.

ד. הבאה לשחרור בערובה בפני שופט

מצא קצין ממונה, המוסמך לעצור חשוד, כי בנסיבות המקרה אין הצדקה עניינית להמשך מעצר, אולם ניתן לשחררו רק בתנאים שמוסמך להתנות בית המשפט, או שהחשוד אינו מסכים לתנאי השחרור שקבע הקצין הממונה – יביאו בפני שופט, על מנת שיטיל עליו ערובה או שישחררו בערובה. לחילופין, ניתן לשחרר את החשוד בתנאים המצויים בסמכותו של הקצין הממונה, ובמקביל לבקש הארכה של תנאים אלו מבית המשפט כשהחשוד כבר בסטטוס משוחרר, ובכפוף לכך שהחשוד הסכים לתנאים אלו.

ה. סייג לשחרור בערובה של עצור על ידי הקצין הממונה

במקרים המנויים להלן לא ישוחרר חשוד בערובה במשטרה, אלא יובא לבית המשפט, לצורך שחרורו בערובה. במקרים כאלה, יש לנמק בבית המשפט את הצורך בשחרור על ידי בית המשפט ולא במשטרה –

1) עצור שיש יסוד סביר להניח שהוא נמלט ממשמרת חוקית. הימלטות ממשמורת חוקית לעניין סעיף זה היא הימלטות ממקום מעצר או ממעצר שבוצע על פי צו מעצר;

2) כאשר החשוד אינו מסכים לתנאי הערובה שנקבעו לו;

- (3) כאשר הוצא צו מעצר על ידי בית המשפט והתקיים אחד מאלה –
- (א) השופט קבע כי יש להביא את העצור בפניו לשם שחרורו בערובה;
- (ב) העצור ביקש להיות מובא בפני שופט לשם שחרורו בערובה;

7. הבאת חשוד בפני שופט, להארכת מעצר או לשחרור בערובה

א. הנסיבות להבאת חשוד בפני שופט

שוטר יביא את החשוד בפני שופט בנסיבות כדלקמן –

- (1) החשוד נעצר על פי צו מעצר שניתן בהיעדרו, והשופט הורה להביאו בפניו;
- (2) הקצין הממונה סבור כי המשך מעצרו של החשוד מעבר ל-12 שעות, 24 שעות או 48 שעות לפי העניין, דרוש בשל אחת או יותר מן העילות האלה –
 - (א) קיים יסוד סביר לחשש ששחרור החשוד יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת;
 - (ב) קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את ביטחונו של אדם או את ביטחון הציבור או את ביטחון המדינה;
 - (ג) יש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם, אלא כשהחשוד נתון במעצר;
 - (ד) החשוד נעצר כי יש יסוד סביר לחשד שהוא נמלט ממשמורת חוקית.
- (3) הקצין הממונה סבור כי בנסיבות המקרה ניתן לשחרר את החשוד בערובה, אך מן הראוי להתנות את שחרור החשוד בערובה בתנאים נוספים שאינם בסמכותו ושייקבעו על ידי בית המשפט, או שהחשוד אינו מסכים לתנאי השחרור שקבע הקצין הממונה, או שהקצין סבר כי הערובה לא תומצא או לא תומצא במועד.
- (4) החקירה נגד החשוד הסתיימה, והתובע קבע כי יש מקום להגיש נגד העצור כתב אישום בהליך מהיר, ויש עילה לבקש מבית המשפט לעצור את החשוד עד לתום ההליכים.

ב. מועדי הבאה בפני שופט

- (1) חשוד שנעצר בלא צו, יובא בפני שופט, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות מתחילת מעצרו, לשם דיון בהמשך מעצרו או בתנאי שחרורו בערובה, למעט אם התקיים החריג בסעיף 30 לחסד"פ (פעולות חקירה דחופות).
- (2) חשוד שנעצר על פי צו בית משפט יובא בפני שופט, בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-24 שעות מתחילת מעצרו. קצין משטרה אינו מוסמך, בכל מקרה, להאריך את משך המעצר הזה.
- (3) **דחיית הבאתו של עצור בפני שופט**

(א) הכלל

יש לעשות כל מאמץ להשלים את פעולות החקירה הנדרשות ולהביא עצור שנעצר בלא צו, בפני שופט, בתוך 24 שעות ממועד מעצרו, ולהימנע מהפעלת הסייג לכלל הקבוע בסעיף (ב) להלן.

(ב) **הסייג לכלל**

חרף האמור לעיל, על פי סעיף 30 לחסד"פ, הקצין הממונה רשאי לדחות הבאת עצור שנעצר בלא צו בפני שופט לתקופה שלא תעלה על 48 שעות מתחילת המעצר, וזאת אם מתקיים אחד מאלה –

(1) יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, שמתקיימים בה שני תנאים מצטברים אלו –

(א) לא ניתן לבצע את פעולת החקירה, אלא בהיות החשוד במעצר.

(ב) לא ניתן לדחות את פעולת החקירה, עד לאחר הבאת העצור בפני שופט.

(2) יש צורך לבצע פעולת חקירה דחופה, בהקשר של עבירת ביטחון, כמוגדר בסעיף 1ז1.

(ג) **תפקיד החוקר**

חוקר שסבור, כי התקיים אחד משני הסייגים הקבועים בסעיף ב) לעיל, ויש חשש שדחיית החקירה לשם הבאת העצור בפני שופט, עלולה לפגוע בחקירה פגיעה ממשית – יביא את העניין בפני הקצין הממונה, וזאת בכל אחת מנסיבות אלה –

(1) נתקבלה החלטה לעצור את החשוד ל- 24 שעות, ובמהלכן התעורר צורך לבצע פעולות חקירה, כקבוע בסעיף ב).

(2) בנסיבות חריגות, כאשר מתחילת המעצר, ברור כי יש צורך לבצע פעולות חקירה כקבוע בסעיף ב), וידוע מראש שלא ניתן יהיה לבצען בתוך 24 שעות.

(4) **מועדי הבאה בפני שופט בשבת ובחג**

(א) חל מועד הבאת עצור בפני שופט בשבת או בחג, יובא העצור בפני שופט לפני כניסת השבת או החג.

(ב) חל מועד הבאת עצור בפני שופט, כאמור לעיל, ואישר קצין משטרה בדרגת סגן ניצב כי לא ניתן להביא את העצור בפני שופט לפני כניסת השבת או החג, בשל צורכי חקירה מיוחדים, יובא העצור בפני שופט, לא יאוחר מתום 4 שעות מעת צאת השבת או החג.

החלטה בדבר צורכי חקירה מיוחדים תתועד ותצורף לטופס הדיווח.

(ג) בוצע המעצר פחות מ- 4 שעות לפני כניסת השבת או החג, או במהלך השבת או החג, יובא העצור בפני שופט, לא יאוחר מתום 4 שעות מצאת השבת או החג, או בתום 24 שעות מעת מעצרו, הכול לפי המאוחר.

(ד) עלה משך החג או צירוף משך החג והשבת על 48 שעות, ולא ניתן להביא את העצור בפני שופט עד סמוך לפני כניסת השבת או החג, יובא העצור בפני שופט, בהקדם האפשרי, לאחר צאת השבת או החג, או בתום 24 שעות מעת המעצר, הכול לפי המאוחר.

(ה) עלה צירוף השבת והחג על 72 שעות, יובא העצור בפני שופט לא יאוחר מתום 32 שעות מעת מעצרו וזאת על פי תיאום מראש עם השופט; ייעשה מאמץ להימנע, במידת האפשר, מחילול שבת וחג בקיום ההליך. ביקש עצור שלא להביאו בפני

שופט, לפני צאת השבת או החג, יובא בפני שופט, בהקדם האפשרי, לאחר צאת השבת או החג. דבר בקשתו של העצור יתועד בכתב.

(ו) רשימת בתי המשפט שיהיו תורנים בכל הנוגע להבאת עצורים לבית המשפט בסוף השבוע ובחג וההסדרים הקשורים בקיום דיונים בבתי משפט אלו, יהיו כמפורסם ב"רשומות".

(ז) המועדים המדויקים להבאת עצור בפני שופט, יהיו כמפורסם בהנחיות המשטרה.

5) מניין שעות המעצר עד להבאה בפני שופט

(א) מניין השעות למעצרו של מי שנעצר בלא צו מעצר או של מי שנעצר על פי צו מעצר שניתן בהיעדרו, יתחיל ממועד תחילת המעצר, שהוא עם מתן הודעה על המעצר או בעשיית מעשה גלוי למימוש המעצר.

(ב) במניין השעות יבוא סך כל הזמן שהחשוד הוחזק במעצר, כולל הזמן שלפני הבאתו לתחנת משטרה, בין אם הוחזק בתחנת משטרה אחת או במספר תחנות משטרה, וללא הבחנה אם עילות המעצר השתנו, במהלך תקופת המעצר.

(ג) אדם שעוכב לפני מעצרו, יש לחשב במניין שעות המעצר גם את זמן העיכוב.

6) הבאה בפני שופט

(א) הסתיימו פעולות החקירה, יובא העצור בפני שופט, בהקדם האפשרי, ותוך המועדים כמפורט לעיל, אלא אם החליט הקצין הממונה לשחררו ללא ערובה או בערובה ובתנאים שקבע.

(ב) המשטרה תמסור, ללא דיחוי, הודעה על מועד הדיון ומקומו לחשוד ולסנגורו. היה ואין לחשוד סנגור, תימסר ההודעה לאדם הקרוב לחשוד שהוא נקב בשמו.

ג. שחרור עצור שנעצר על פי צו, על ידי קצין משטרה

(1) סבר הקצין האחראי לחקירה, כי טובת החקירה ונסיבות המקרה אינן מחייבות את המשך מעצרו של העצור, ובנסיבות הקיימות ניתן לשחררו בערובה או ללא ערובה, רשאי הוא להורות על שחרורו לפני תום תקופת המעצר שנקבעה בצו. אולם אם קבע ביהמ"ש בצו את תנאי הערובה לשחררו, אין הקצין מוסמך לקבוע תנאי שחרור שונים, אלא באישור בית המשפט.

(2) הקצין האחראי לחקירה רשאי לשחררו ללא ערובה או בערובה, ובלבד שהעצור הסכים לערובה שקבע, וכן בלבד שלא נקבע על ידי בית המשפט אחרת.

8. אוכלוסיות מיוחדות

א. בעלי חסינות מכוח הדין

(1) להלן בעלי התפקידים שלהם חסינות מפני מעצר, מכוח הדין –

(א) נשיא המדינה;

(ב) שר;

(ג) חבר כנסת.

- (2) החסינות של שר וחבר כנסת מפני מעצר לא תחול, אם נתפס בשעה שביצע פשע שיש עמו שימוש בכוח או הפרת שלום הציבור או בגידה.
- (3) על בעלי חסינות מכוח הדין חלות הוראות מיוחדות לעניין מסירת הודעות ותקופות המעצר, על פי חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א – 1951.

ב. מעצר שופט

אין לעצור שופט, אלא בהוראה מאת המפקח הכללי או ראש אח"ם, ובאישור היועץ המשפטי לממשלה.

ג. מעצר עורך-דין

נדרש מעצר של עורך-דין, על פי צו מעצר או שלא על פי צו מעצר – יעשה הקצין הממונה על החקירה, לפני כל פעולה ובכלל זה פנייה אל בית המשפט בבקשה למתן הצו, את הפעולות האלה –

- (1) בלהב 433 – יקבל את אישור ראש להב 433 ;
- (2) ביחידות החקירה שבתחום המחוז, המרחב או התחנה – יקבל את אישור ראש אח"ם באמצעות ק' אח"ם מחוזי ;
- (3) במקרים בהם נתונה לשוטר סמכות מעצר ללא צו מעצר ונסיבות המקרה מחייבות ביצוע מידי של המעצר – רשאי שוטר לבצע את המעצר גם ללא אישור כאמור. השוטר ירשום בדו"ח המעצר את נסיבות המעצר.

ד. מעצר שוטר

מעצר שוטר יבוצע כמפורט בפקודת המטא"ר 06.03.03 "חקירת אנשי משטרה על ידי המשטרה ועל ידי המחלקה לחקירת שוטרים שבמשרד המשפטים" ובנוהלי אח"ם.

ה. מעצר נציג חוץ

אירוע שמעורב בו נציג חוץ יטופל כקבוע בפקודת המטא"ר 04.02.01 – "טיפול המשטרה באירוע שמעורב בו נציג חוץ".

ו. מעצר נתין זר

- (1) היה העצור נתין זר, תפעל היחידה העוצרת כמותווה בפקודת המטה הארצי 14.01.32 - "טיפול המשטרה בנתין זר – הוראות מיוחדות".
- (2) היחידה העוצרת תשלח הודעה על המעצר לאח"ם/נציגויות זרות ולידיעת גורמי המודיעין במחוז ובמרחב.

ז. מעצר חייל

עיכוב או מעצר חייל יבוצע כמותווה בפקודת המטה הארצי 14.01.08 – "עיכוב, מעצר, חיפוש, חקירה והעמדה לדין של חיילים ואזרחים – הנתונים לתחולת חוק השיפוט הצבאי".

9. עיכוב, מעצר ושחרור של קטין

בכל ענין הקשור לעיכוב ומעצר של קטינים יש לפעול כמותווה בחוק הנוער (שפיטה ענישה ודרכי טיפול) תשל"א-1971, וכן לנוהלי אח"ם העוסקים בנושא.

10. ביטול פקודת המטא"ר

פקודת המטא"ר 14.01.34 – "עיכוב, מעצר ושחרור" שפורסמה ביום 08.10.2013 – בטלה.